

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Pastorație și pietate liturgică (I)

„Acolo unde doi sau trei sînt adunați în numele Meu, Eu sînt în mijlocul lor.” (Mt. 18, 20)

Una din afirmațiile majore ale ecclziologiei ortodoxe este aceea despre legătura organică dintre liturghie — adică expresia cultică și publică a Tainei Cuminecătării — și parohie — adică comunitatea văzută a creștinilor dintr-un loc și timp. Liturghia este o structură de comuniune de o asemenea natură și putere, încît integritatea parohiei stă și cade cu integrarea liturgică a credincioșilor.

Comunitatea parohială nu mai este asociată azi cu un anumit cadru sociologic și cultural tradițional, nici apartenența la Biserica nu mai este considerată un act de conformism social. Comunitatea bisericească revine la ceea ce este prin însăși natura ei: adunarea celor ce, în prezența și cu puterea Duhului Sfînt, fac „pomenirea” trupului morții și învierii Domnului prin împărțirea cu Sfințele Taine.

Este superfluu a spune că, dintre toate formele de slujire preoțească, cea mai eficace și imediată este pastorația liturgică, după cum dintre toate formele de spiritualitate, pietatea liturgică este cea mai fecundă și autentică. Fără a intra în amănuntele pastorației și pietății liturgice, vom menționa cîteva elemente pe care se sprijină unitatea dintre liturghie și parohie.

Biserica este o comunitate văzută care se adună pentru un cult public — de mulțumire, de invocare și de laudă — în prezența lui Hristos. Cu toate că parohia nu este o simplă asociație voluntară, nici o fraternitate oarecare, întrunirea fizică comunitară într-un anumit timp și loc este decisivă, deoarece numai în acest chip ea se prezintă ca semn al adunării viitoare a tuturor națiunilor (Is., 11, 12). Parohia rezultă din această adunare de cult a celor răspîndiți și separați într-un singur trup, văzut, fizic, „ca să

fie un templu sfînt în Domnul” (Ef., 2, 21). De altfel, Liturghia ortodoxă reia cu insistență textele biblice care se referă la reconstituirea ce va avea loc la o a doua venire a Domnului. Adunarea liturgică este o anticipare a adunării eshatologice, cînd „El va trimite pe îngerii Săi cu trîmbețe răsunătoare și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vînturi, de la o margine a cerurilor pînă la cealaltă” (Mt. 24, 31). Rugăciunea după Axion: „Încă ne rugăm Ție, pomenește, Doamne, sfînta, sobornicească și apostolească Biserică cea de la o margine pînă la cealaltă a lumii, pe care ai cîștigat-o cu scump sîngele Hristosului Țău, și o împacă pe dînsa” (v. *Liturghier*, ed. 1980, p. 205), este ecoul unei litanii de mulțumire ce se rostea în Biserica veche după cuminecătura: „Adu-Ți aminte, Doamne, de Biserica Ta, ca s-o izbăvești de tot răul și s-o desăvîrșești în dragostea Ta, și „adună din cele patru vînturi” această Biserică sfîntită în împărăția Ta, pe care ai pregătit-o” (*Invățătura celor doisprezece Apostoli*, X, 4, în *Scrierile Părinților Apostolici* (SPA), vol. I, ed. 1979, p. 30). Pîinea adusă ca ofrandă euharistică poartă în sine chipul și energia Bisericii, „pentru care a fost creată lumea” (Herma, *Păstorul*, 8 (4), 1 în SPA I, p. 232): „După cum această pîine frîntă era împărțită pe munți și, fiind adunată, a ajuns una, tot așa să se adune Biserica Ta de la marginile pămîntului în împărăția Ta” (*Invățătura celor doisprezece Apostoli*, IX, 4, în SPA, vol. I, 27). Desigur, adunarea liturgică se face în numele și în prezența lui Iisus Hristos, El fiind „Cel ce aduce, Cel ce Se aduce, Cel ce primește și Cel ce Se împarte”.

Încă de la începutul Bisericii, creștinii s-au adunat într-un loc, în zi de Duminică, să comemoreze învierea Domnului și să celebreze

a doua Sa venire, săvîrșind Taina Cuminecătării, instituită de El însuși. „De aceea, sărbătorim cu bucurie ziua a opta, după Sîmbătă, în care și Hristos a înviat și după ce S-a arătat, S-a înălțat la ceruri” (*Epistola lui Barnaba*, XV, 9, în SPA, vol. I, p. 133). „Cînd vă adunați în Duminica Domnului, frîngeți pîinea și mulțumiți după ce mai întii v-ați mărturisit păcatele voastre, ca jertfa voastră să fie curată” (*Invățătura celor doisprezece Apostoli*, XIV, 1, în SPA, vol. I, p. 31). Prin întreg cultul ei, mai ales prin citirile din Vechiul și Noul Testament, la Vecernie, utrenie și Liturghie, Biserica face un fel de restituire permanentă a istoriei mîntuirii, care s-a consumat odată pentru totdeauna. La fiecare liturghie, se amintește oral un fapt istoric decisiv: lumea a fost mîntuită în trupul și patima lui Iisus Hristos, „în vremea lui Pontiu Pilat”. Comunitatea liturgică are ochii ațintiți spre „mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii” (In. 1, 29; Apoc. 5, 12—13). Ea poartă în memoria sa istoria mîntuirii neamului omenesc: „Aducîndu-ne aminte de această poruncă mîntuitoare și de toate cele ce s-au făcut pentru noi: de cruce, de moarte, de învierea cea de a treia zi, de suirea la ceruri, de șederea cea de dreapta și cea de a doua și slăvită iarăși venire” (*Liturghier*, ed. 1980, p. 138). Comunitatea liturgică este purtătoarea Evangheliei Noului Testament, avînd un rol crucial în vehicularea, interpretarea și apărarea credinței. În întreaga istorie a Ortodoxiei, predania credinței s-a făcut pe cale orală de la comunitate la credincios, și mult mai rar, de la părinte la ucenic, a avut un loc excepțional. Tradiția, adică păstrarea și comunicarea credin-

Pr. prof. dr. Ion Bria

(Continuare în pag. a 2-a)

Permanența românească la Athos — Schitul Prodromul

Un drum la Muntele Athos, în zilele noastre, oferă vizitatorului, nu numai priveliștea unui peisaj unic în lume, un munte scaldat din trei părți de valurile uneori învolburate ale Mării Egee, ci și un loc cu o lume nouă, o cetate din piatră, pe care se înalță multe alte cetăți, în care viețuiesc oameni ce calcă pe pămînt dar al căror gînd este mereu îndreptat spre cer.

Aici, pe lângă faptul că sînt locuitori numai monahi, fără nici un fel de viețuitoare de gen feminin, se văd din loc în loc un număr de douăzeci de cetăți impresionante, cu multe așezări zidite în mare parte, pe stînci, cu biserici și clădiri înconjurătoare, între care serpuiesc cărări, cele mai adesea bătătorite numai cu piciorul sau cu mulari (un fel de catiri). Centrul Muntelui este la Karia, lângă care se află biserica Protatonul, cu picturile de o frumusețe rară ale pictorului Manuel Panselin, și nu departe clădiri ca mănăstirea Sf. Andrei, sediul vechi școli monahale atonite, aici au sediul cei patru guvernatori, conducătorii administrativi ai republicii monahale.

Cele douăzeci de mănăstiri mari, avînd fiecare mai multe schituri și numeroase chilii, presărate ca niște roiuri de albine, sînt împărțite în patru grupe, avînd fiecare grupă cite un reprezentant în conducerea centrală.

Aici și acum ne vom opri cu descrierea generală a muntelui, care urcă de la nivelul mării pînă la 2.300 m.

Fiecare mănăstire în parte trezește în sufletul vizitatorului două feluri de sentimente, diametral opuse. Pe de o parte, mărimea lor impozantă, adevărate cetăți zidite pe stînci, face să te întrebii cum s-au putut construi asemenea clădiri. De asemenea bogăția lor culturală, artistică și spirituală, constînd din icoane de mare preț, picturi pe pereți de sute de ani, în care s-au întîlnit cele mai vestite școli ale picturii răsăritene, vestita școală a lui Teofan din Creta, săli întregi de manuscrise de o inestimabilă valoare, obiecte de cult, candelabre din

aur, relicve cu moaște de ale sfinților așezate în sicrie aurite, toate acestea te fac să te gîndești la măreția de odinioară a imperiului bizantin, ceea ce s-a putut crea în epoca în care exista la Athos un centru al „ecumeniei ortodoxe”.

Pe de altă parte un sentiment dezolant să vezi cum multe din aceste clădiri se ruinează, din lipsă de viețuitori, sînt goale și au pierdut strălucirea și funcționalitatea de altă dată, toate acestea amintind de epoca de decadență a imperiului bizantin, refugiat aici în fața invaziei otomane.

Totuși se poate vorbi de un început de restaurare a acestor mănăstiri și de renaștere a spiritului atonit.

Vizitatorul român la Athos încearcă și un alt sentiment. El se întîlnește aici, la aproape toate mănăstirile, cu urmele prezenței românești, a unor dani pe care le-au făcut acestor mănăstiri voievozii, mitropoliții, călugării și țărani evlavioși români.

„Nici un alt popor, a spus marele bizantinolog rus, Porfir Uspenskiy, nu a făcut atîtea dani la muntele Athos cîte au făcut românii”.

Aproape că nu este mănăstire în care să nu întîlnim daniile românești — o prezență continuă a generozității românești.

Icoanele și obiectele de cult, contribuțiile bănești la restaurarea mănăstirilor distruse de foc, de cutremur sau de invadatori grăiesc prin „tăcerea” lor despre spiritul generos și inepuizabil al poporului nostru. Cartea Păr. prof. Teodor Bodogae: „Ajutoarele românești la Mănăstirile din Sfîntul Munte Athos” ar trebui citită și răsцитă fiindcă în ea se află o bogăție de date privitoare la prezența românească la Athos. Aceasta cu atît mai virtos cu cît „ghidurile” Athosului trec sub tăcere prea multă această contribuție.

Văzînd însă cu ochii aceste dovezii, chipurile voievozilor și mitropoliților din Moldova și Țara Românească în locul prevăzut

† VASILE
Episcopul Oradiei

(Continuare în pag. a 2-a)

Pagini din istoria românilor americani (XV)

Continuăm publicarea, sub acest titlu, a altor scrisori pe care românii americani le-au adresat ASTREI, sau le-au primit de la aceasta, într-o vreme în care ei se preocupau intens de organizarea lor pe noul continent și, deopotrivă, de cultivarea celor mai strînse legături cu patria mamă.

Scrisorile reflectă aceeași conștiință a unității etnice și aceeași dorință fierbinte de întrajutorare frățească.

Redăm, pentru început, o scrisoare a președintelui Astrei către Românii americani:

„...Ne bucurăm îndeosebi că vă vedem grupați în Societatea de ajutor și cultură „Sf. Ioan Botezătorul”, prin care, de fapt veți ști că contra tuturor necazurilor și primejiilor, veți birui mai ușor toate piedecile ce se pun adesea în calea înaintării pe calea binelei și fericirii.

Pentru biblioteca ce ați hotărît a înființa, vă vom trimite și noi din cărțile ce avem, vă rugăm însă să intrați și D-voastră în șirul membrilor instituției noastre, cum fac o seamă din soții D-voastră din America.

...Avem nădejde că în dragostea ce vă caracterizează pentru înaintarea culturală a neamului nostru, veți îndeplini rugarea comitetului nostru central...”
Sibiu, 24 oct. 1922 preș. Astrei

Scrisoarea de răspuns:

„...Am publicat scrisorile Domniei Voastre trimise nouă și am îndemnat publicul să se înscrie între membrii fondatori ai Astrei și să cumpere bilete pentru loteria Astrei. Dacă aș fi putut urma glasul conștiinței mele, atunci aș fi deschis o colecție între muncitorii noștri de aici, dar n-am putut-o face din cauză că abia am trecut aici peste criza industrială, care a sleit cu desăvîrșire buzunarul bieților români iar salariile actuale ale muncitorilor sînt atît de mici că abia pot trăi cei cu familie. Zilele bune au trecut. În decursul războiului și în anii 1919—1920 o colecție pentru o instituție de însemnătate Astrei ar fi putut da rezultate de milioane de lei.

Am publica însă bucuros toate articolele Domniei Voastre cu privire la Astra și le-am comentat favorabil. Așa cred că se vor găsi unii care să se înscrie de membri, mai ales dacă veți binevoi a ne comunica numele donatorilor, ca să le putem publica și în America.

Românii de aici se însuflețesc pentru toate scopurile culturale pe care le facem cunoscute în gazeta noastră, dar, în lunile mai din urmă — mai ales de cînd

liberalii sînt la putere — se dezgustă căci văd că atîția bogați din țară, care și-au cîștigat averea prin hoții și nu lucrînd în fabrici, ca cei de aici, se revoltă și spun — de altfel cu tot dreptul — că colectele ar trebui să se înceapă acasă, între cei bogați. Noi, cei de aici, lucrăm cum numai aceea se poate lucra, cîte 12 ore pe zi — în 310 zile ale anului — ne pierdem sănătatea și ne doare inima cînd vedem că cele mai importante instituții ale noastre sînt periclitate cu pierderea din cauza lipsei de sprijin de la cei bogați. Să ni se arate pildă bună de acasă și noi vă vom urma.

Cleveland, 8 noiembrie 1922

Andrei Popovici

*

„...vom începe imediat după răspunsul Dvs. să punem cei dinții stîlpi întru clădirea soborului românesc de aici pe pămîntul patriei copiilor noștri, datorită fiindu-ne ale da cea mai scumpă moștenire: graiul, dulcele grai românesc.

Vom încerca ca această nouă agenție a Astrei de cultură națională să fie recunoscută ca persoană morală, progresul căreia va fi numai chezașia cauzei sfînte de care toți românii au fost și sînt pătrunși: cooperarea tuturor pentru numele bun al Românisului...”

Prof. Eugen Lazăr
Mircea Stoia

DIN SUMAR:

Devotament pastoral	(pag. 2)
Nicolae Titulescu și Transilvania	(pag. 2)
Dimensiunile inimii	(pag. 3)
Participarea credincioșilor la viața bisericească	(pag. 3)
Influența creștinismului asupra terminologiei populare românești de plante	(pag. 3)
Știri — informații	(pag. 4)

Devotament pastoral

Recent am avut prilejul rar să parcurg paginile unei lucrări în manuscris, cu titlul „În slujba ortodoxiei române” și subtitlul „Istorie și apostolat”. Autorul este octogenarul preot protosinghel Miron Ion Codrea Nuțu, din orașul Borșa, situat la poalele Pietrosului din Maramureșul volevodal.

Acest volum autobiografic, scris într-un stil fără pretenții literare, dar vioi, curgător și plăcut, cuprinde în paginile sale cei 56 de ani de pastorație.

Cazul preotului protosinghel Miron Ion Codrea Nuțu este singular în istoria Bisericii Ortodoxe Române.

S-a născut în localitatea Sarasău, azi suburbana a municipiului Sighetu Marmăției, în 1902, în familia unui țaran cu 21 de copii. După absolvirea celor 4 clase primare, a învățat cantoratul, apoi a intrat în serviciul Mănăstirii Bixad din Țara Oașului. Aici se aflau 40 de copii, orfani din primul război mondial. Tinărul cantor s-a dedicat purtării lor de grijă.

O întâmplare i-a schimbat cursul vieții. E vorba de întâlnirea sa cu profesorul de teologie dr. Ioan Pașca, de la Academia greco-catolică din Gherla care, revenind la ortodoxia bunilor și străbunilor săi, l-a convins și pe istețul maramureșan că așa este cu dreptate să facă orice român, întrucât ortodoxia este credința noastră de la obârșie. Episcopia ortodoxă din Cluj i-a aprobat cererea. Pentru pregătirea duhovnicească a făcut popasuri la Mănăstirea Cernica, Mănăstirea Schitu — Sihastru, Episcopia Tomisului și Mănăstirea din Dragomirești — Maramureș.

Ajunzând diacon în 1924 a readus la ortodoxie o bună parte dintre locuitorii localității Valea Stejarului, din apropierea Sighetului.

Episcopul Nicolae Ivan al Clujului l-a hirotontit preot și i-a încredințat noua parohie.

Într-un singur an, 1925, luptând cu mari greutăți, a reușit să construiască biserică nouă și casă parohială.

În anul următor, 1926, fiind solicitat, a construit locaș de închinăciune și pentru românii din satul Ferești, reveniți și ei la sinul Bisericii mame.

După un alt an, adică, în 1927, a construit biserică nouă pentru credincioșii din comuna Cornești, care de asemenea au urmat exemplul celor din Ferești.

În martie 1928, în urma unui ordin primit de la Episcopia Clujului, a plecat în Borșa, cea mai întinsă comună rurală din România. Aici, în cătunul Poiana, ortodocșii nu aveau biserică și nici casă parohială.

Noul păstor a zidit, din lemn, o biserică în stil maramureșan, precum și locuință pentru preot.

În 1929, în alt cătun, Borșa-Sirca a făcut același lucru, apoi în 1930 a fost transferat în Vișeu de Jos, unde a readus, de asemenea, la ortodoxie o parte dintre credincioși, construindu-le și lor o biserică nouă.

În toți acești munci, și-a completat cele 7 clase primare, precum și 3 clase de gimnaziu.

Firul vieții sale continuă în același ritm. În 1928 este transferat în parohia nou înființată din Jibou, județul Sălaj. Aici, fiind un important nod de cale ferată, dorea să înalțe o biserică în stil orășenesc. În mai puțin de 2 ani a reușit să adune toate materialele necesare, dar cu puțin timp înainte de începerea lucrărilor, în urma odiosului diktat de la Viena, preotul Miron Ion Codrea Nuțu a fost expulzat din Ardealul de Nord.

Episcopia din Craiova îl repartizează în parohia Butoiești, din județul Mehedinți. Aici se afla o biserică ridicată până la ferestre și apoi lăsată în părăsire.

Noul paroh, având asupra sa 100.000 lei, soldul bisericii din Jibou, continuă imediat lucrările, iar în 1941, lăcașul de închinare era terminat.

În 1943, mitropolitul Nifon al Olteniei îl ridică la rangul de protosinghel.

După eliberarea Ardealului, la Jibou nu s-a mai găsit piatră pe piatră.

Preotul protosinghel Miron Ion Codrea Nuțu, în 1945, fiind numit protopop al tractului Vișeu, s-a reîntors în Maramureșul natal. În noua sa calitate, muncește cu multă sîrguință și spirit de abnegație pentru a vindeca rănila lăuate de război.

În 1949, trece la conducerea protopopiatului Iza, iar în 1957 este numit stareț al Mănăstirii din Dragomirești și paroh al comunei. Din neglijența călugărilor, Mănăstirea a ars pînă în temelii.

Preotul protosinghel Miron Ion Codrea Nuțu, înfruntînd obstacole grele, a zidit mănăstire nouă, în apropierea satului.

În 1959, inepuizabilul constructor este transferat în parohia nou înființată din Baia-Borșa, centru minier de mare importanță economică. Aici, adaptîndu-se noilor împrejurări, a construit o impozantă capelă, care slujește și azi ca lăcaș de închinare.

În lucrarea autobiografică „În slujba ortodoxiei române”, autorul arată în amănunt în ce chip a reușit să înalțe din temelie cele 8 biserici și mănăstirea din Dragomirești.

Printre donatori se numără: Patriarhia și Episcopii.

Om simpatic, solid construit, utilizînd graiul maramureșan autentic, convingător în argumente, greu să fie refuzat, dotat cu o inteligență naturală deosebită și avînd o capacitate de muncă excepțională, preotul Miron Ion Codrea Nuțu n-a rămas nici un moment la periferiile comunităților unde a slujit la altar, ci s-a angajat plener și în activitățile de interes obștesc. Spirit practic de mare anvergură, oriunde a pus umărul lucrurile s-au urnit din loc.

După 56 de ani de muncă încordată, la vîrsta de 77 de ani, a trecut la pensie.

Preotul protosinghel Miron Ion Codrea Nuțu rămîne, pentru generația de azi și pentru cele de mîine, un exemplu și un îndemn.

Ion Berinde

Insemnări după aniversare

Nicolae Titulescu și Transilvania

Fără îndoială, marele nostru Nicolae Titulescu a fost una din figurile proeminente diplomatice a epocii sale, pe plan european și internațional. Despre el oricît s-ar scrie — și s-a scris cu prilejul centenarului nașterii — niciodată nu este prea mult... Fiindcă el a fost un mesager al păcii, al voinței de pace al poporului nostru iar relațiile internaționale în concepția lui au fost întotdeauna în față!

Eminent jurist, după înapoierea de la studii din Paris, a slujit la bară... a apărut și țărănimia după răcoala de la 1907, ba a întemeiat ziarul „Țăranul” în care a susținut cu ardoare teza: „posesorii legitimi ai pămîntului național trebuie să fie țărani.” Iar după un an, la 1908, a intrat în arena politică înscriindu-se în Partidul Conservator Democrat al lui Tache Ionescu și după 4 ani a fost ales deputat de Romanai. În 1921 a părăsit scena politică internă, dedicîndu-se în întregime diplomației. „Partidul meu — a accentuat el — este România.”

Strălucit orator, încă la izbucnirea primului război mondial — la 1914 — l-a preocupat puternic lupta pentru eliberarea teritoriilor românești de sub hegemonia străine, cu ajutorul Antantei: Franța, Anglia, Italia și Rusia.

În acest context sînt martore articolele scrise și discursurile lui, în care sublinia intrarea României în război, alături de Antantă, pentru crearea unității naționale și a statului nostru. De exemplu în discursul „Inima României”, a arătat că „Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făcut neamul, e farmeul care i-a susținut viața; Ardeal e scînteia care aprinde energia, e mutilarea care strigă răzbunarea, e fătarnicia care cheamă pedeapsa, e suguarea care cere libertatea. Ardealul este românismul în restriște, e întărirea care îndepărtează vrăjmașul, e viața care dictează viață...”

Într-un discurs ținut la Ploiești, în ziua de 3 mai 1915, el argumenta cu date istorice că „România nu poate fi întreagă fără Transilvania”. În acest scop a participat la Consfătuirea Consiliului Național Român care a luat ființă în 6 sept. 1918 la Paris și fiind desemnat ca delegat principal la Conferința de pace, la 4 iunie 1920 a semnat tratatul de pace de la Trianon, cu Ungaria, pecefulînd Unirea Transilvaniei cu Patria Mamă, hotărîtă la 1 dec. 1918, în marea Adunare de la Alba Iulia, de masele largi populare românești. Iar în 1922 a fost numit ministru plenipotențiar la Londra — post în care a rămas 10 ani — și reprezentant al României la Liga Națiunilor de la Geneva, în timp ce în două rînduri,

consecutiv, a fost ales președintele Societății, ceea ce nu s-a mai întimplat cu alt președinte la Liga Națiunilor; a apărut cu strășnicie toate cauzele țării, rezolvînd în favorul nostru și pretențiile absurde ale optanților maghiari. De asemenea a combătut sovietismul, revizionismul, expansionismul care căutau să schimbe tratatele de pace, falsificînd istoria.

Numai așa se explică cuvintele elogiase la adresa marelui nostru diplomat rostite de cunoscutul om politic francez, Edouard Heriot, care spunea: „deși ministru al unui stat mic, a făcut o politică mare și deși se afla imbarcat pe o luntră mică a condus-o ca pe un vas de mare tonaj...”

Cine altul însă, decît Nicolae Titulescu a pus bazele „Micii Înțelegerii”, împreună cu Cehoslovacia și Iugoslavia și „Înțelegerii Balcanică” împreună cu Turcia, Iugoslavia și Grecia? De asemenea Tratatul cu Polonia! Apoi un act capital încheiat de el, a fost reluarea, la 9 iunie 1934, a relațiilor diplomatice cu U.R.S.S. și semnarea convenției de definiție a agresorului.

L-am cunoscut personal pe Nicolae Titulescu, în 1935, cînd am fost condus la Ministerul de externe de către scriitorul și eminentul ziarist de politică externă — Romulus Dianu, acreditat pe lângă el, la Liga Națiunilor. Eram împreună cu colegii Ion Petruca și Liviu Vornicu de la Cluj, I. Dron și Vasile Munteanu de la Brașov, Nicolae Garais și Ionel Dumitrescu etc. Ne-a primit și ne-a strîns mîinile pentru admirația noastră față de el în legătură cu Transilvania. Și cine putea ști atunci că numai după un an va fi înlăturat din fruntea Ministerului de externe, așa cum s-a întimplat în august 1936? Cu toate acestea el a continuat bătălia pentru interesele naționale și independența României.

A murit departe de țară, la 17 martie 1941, cu gîndul de-a fi înmormîntat la Brașov.

Cu prilejul aniversării a 100 de ani de la naștere, Nicolae Titulescu, numit pe drept cuvînt „herald al păcii”, a fost sîrbătorit cu multă însuflețire și pietate, nu numai în țară ci și în străinătate, pe toate meridianele lumii. O deosebită atenție merită în această privință, manifestările din Franța care au fost inaugurate la Paris printr-o sesiune de comunicări organizată de biroul Academiei Diplomatice Internaționale. Jacques Baume, președintele Academiei a evocat pe larg personalitatea uriașă a lui Nicolae Titulescu, membru fondator și președinte al acestei prestigioase organizații internaționale ca și clarviziunea lui politică...

Nicolae D. Găvozdea

Permanența românească la Athos...

(Continuare din pag. 1)

pentru ctitori te cuprinde un sentiment de satisfacție, de mîndrie că ești fiul unui popor care a apărut la gurile Dunării civilizația și cultura apuseană în fața invaziei otomane, și care, în același timp a dăruit cu generozitate și pentru iubirea de cultură și artă, ajutînd să dăinuiască peste veacuri aceste „cetăți ale cerului” pe pămînt.

În zilele noastre prezența românească la Athos se continuă prin monahii de la Schitul românesc Prodromul și cîțiva monahi în vîrstă pe la diferite schituri și chilii.

Schitul Prodromul, a cărui vedere o anexăm, este construit în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în colțul sud-estic al Muntelui Athos, de către călugării moldoveni Nifon și Nectarie, pe locul unde au existat niște clădiri mai vechi cu viețuitori români. În urma numeroaselor danii din trecut, se născuse dorința de a avea și călugării români, o mănăstire a lor, în care să se preamărească numele lui Dumnezeu în graiul strămoșilor lor, după cum toate celelalte neamuri ortodoxe își aveau cite o mănăstire proprie. Astfel au început să se stringă colecte din

Moldova, Țara Românească și Transilvania în acest scop. Dominitorul Grigore Ghica de la Iași a dat un ajutor substanțial de 3 mii de galbeni.

Numărul viețuitorilor a sporit, ajungînd la peste o sută de monahi, devenind schit românesc. Biserica cea mare s-a terminat în anul 1863 și a fost sfințită de arhieru din țară. Ea este pictată în același timp în stil renascentist. În urma cutremurului din februarie a.c. biserica trebuie consolidată printr-o centură de fier armat, iar pictura restaurată.

Clădirea dinspre sud-est este reparată, bine întreținută și îmbrăcată în podoabe românești, încît poposind în ea ai impresia că ești acasă. Clădirea dinspre sud-vest necesită meșteri pricepuți.

Poziția Prodromului este una din cele mai frumoase așezări de la Athos. Este construit pe un platou de pe care se vede întreg cuprinsul Mării Egee, iar pe munte pînă la Lavra, de care depinde.

În jurul clădirilor sînt grădinile cu straturi în care monahii seamănă și cultivă tot felul de plante hrănitoare. Nu lipsește grădina de măsline. Apa este adusă de la doi kilometri de sub munte pe

un zid de piatră, pe care au scobit în piatră uluca.

Am întilnit la Athos familia duhovnicească a călugărilor, Ilarion — stareț, Petroniu, Serapion, Gherontie, Vartolomeu, Iulian, Iustinian, Atanasie și toți ceilalți de la Prodromul care se roagă ziua dar mai ales noaptea în dulcele grai românesc, și care depun o muncă eroică, în condiții grele ca să refacă clădirile deteriorate, să îngrijească clădirile și să restaureze biserica. O zi petrecută la Schitul românesc Prodromul este o zi de bucurie a muncii și rugăciunii, o zi de încredere în vitalitatea fiilor poporului român care nu cunosc oboseala și înfrîngerea, care nu lasă să se stingă credința, munca și conștiința legăturii cu neamul din care fac parte.

Se poate spune că acum la Prodrom — după o perioadă de stagnare a lucrărilor — a început un timp de restaurare a clădirilor și de renaștere a vieții monahale. Ei se roagă Maicii Domnului — căci Athosul poartă și numirea de „Grădina Maicii Domnului” — să le dea putere și să primească frați de muncă și rugăciune ca să redea Prodromului strălucirea de altă dată.

Ei se bucură de atenția și prețuirea celorlalți călugări din Athos.

botezului (Rom. 6, 3—5), dar ea se hrănește cu trupul lui Hristos, în pîinea și vinul euharistic, la cina de pregustare a împărăției viitoare (Lc. 14, 15). Comunitatea își trage existența sa din Cuminecătura, de aceea Biserica nu se poate nicio dată dispensa de împărțirea credincioșilor. Acesta este actul și momentul în care parohia se unește ca un singur trup: „Iar pe noi, pe toți, care ne împărțim dintr-o pîine și dintr-un potir, sîne unești unul cu altul prin împărțirea aceluiași Sfințit Duh” (Liturghier, ed. 1980, p. 204).

Pastorație și pietate liturgică

(Continuare din pag. 1)

Tei de la o generație la alta, se asigură numai în lăuntrul comunității liturgice. Fără liturghie, fără comunitate parohială, Biserica nu poate să asigure continuitatea vie și creatoare a credinței. Credinciosul mărturisește credința sa numai ca mădular al unei comunități fără de care nimic nu se săvîrșește în ordinea cultului.

Nici adunarea credincioșilor la

un loc, nici pomenirea faptelor mintuitoare săvîrșite de Iisus Hristos nu epuizează liturghia. Actul liturgic este în cele din urmă un act de cuminecătura, fiindcă „Împăratul împăraților și Domnul domnilor vine să Se junghe și să Se dea mîncare credincioșilor” (Liturghier, ed. 1980, p. 186). Biserica se naște din cuvîntul lui Dumnezeu, Care este viu și rămîne în veac (I Pt., 1. 23), ia formă în baia

Dimensiunile inimii

„Inima curată Dumnezeu nu-o va urgisi.”

(Ps. 50, 18)

Inimă! Nici un alt cuvânt nu este atât de scump și atât de des rostit ca inima. În medicină, în literatură și artă, în legătură cu sentimentele de bucurie sau de durere, sediul vieții spirituale și morale în teologie, inima ocupă un loc central în vorbirea proprie sau figurată.

Inima omului are funcțiuni fizice, dar împlinește și un rol etic, social, teologic. Vechiul Testament vorbește nu numai de inima omului ci și despre inima lui Dumnezeu. Citim doar în cartea Facerii 6, 6 că „Dumnezeu se întristează în inima Sa”, pentru păcatele oamenilor. Înfrățirile lui Dumnezeu după chipul și asemănarea omului sînt antropomorfisme și antropopatisme, pentru că se atribuie lui Dumnezeu felul de acțiune al omului, i se atribuie afecțiuni omenești și astfel, după analogia sa, omul lasă și pe Dumnezeu să simtă răul, să se întristeze sau să se bucure.

Inima este, în cazul de aici, sediul sentimentelor, centru al vieții etice, ca și la Facere 8, 21. În schimb la Facere 18, 5 inima este tratată ca organ central al trupului. Cînd Avraam zice oaspeților săi: „mîncați ca să vă înfrățiți inimile” el identifică inima cu trupul.

Uneori, prin extensiune, inima devine simbol al centrului, imaginează partea de interior a unui lucru. În acest înțeles se folosește inima la Iona 2, 4: „Tu m-ai aruncat în adînc, în inima mării.”

Alteori inima devine imaginea devotamentului integral. Acest uz de vorbire se întâlnește des în scrierile biblice. În acest înțeles apare la Pilde 3, 5: „Puneți nădejdea în Dumnezeu din toată inima.” Spre această interpretare năzuiește indirect și psalmul 105, 3: „Bucura-se-va inima celor care-l caută pe Dumnezeu.”

O contribuție prețioasă la istoricul termenului aduce Ecclesiastul (9, 11) prin vorbele: „Bucură-te omule și să fie veselă inima ta și să mergi pe căile inimii tale... Alungă necazul din inima ta!”

Cu alte cuvinte nu se cade omului să fie un solitar îngîndurat și melancolic. Mai utilă este structura sa sufletească seninătate și optimismul, care fac pe om vioi și sociabil. Cînd Ecclesiastul spune: „Mergi pe căile inimii tale!” el are în vedere bucuriile îngăduite, adică a-ți permite ceea ce pofteste un suflet curat. Toată viața omului să fie clădită pe bine, pe ceea ce este moral. „A alunga necazul din inimă” înseamnă a-și pune nădejdea în propășirea binelui. Pesimismul nu dă vre-o speranță. În cazul Ecclesiastului pesimismul poate fi considerat o valoare inferioară, o non valoare, dacă nu chiar ceva inutil pentru realizarea scopului uman.

În schimb într-un anumit context, necazul, primește un oarecare rol în ideologia Ecclesiastului: „Mai bun este necazul decît risul, căci întristarea feții este bună pentru inimă” (7, 3).

E vorba de un anume necaz, despre suferința pentru dreptate sau regretul pentru păcate. Omul păcătos, care se întristează, cîndu-se, își îmbunează inima. Căci „întristarea cea după Dumnezeu

lucrează pocăință spre mîntuire, fără părere de rău” (II Cor. 7, 10).

Risul fără măsură caracterizează substratul sufletesc al omului ușuratic. Risul în împrejurările indicate la Ecl. 7, 2, unde citim: „Mai bine să mergi în casa de jale decît să te duci în casă de ospăț.”

Intr-o „casă de jale” se pun spre meditare probleme esențiale ale vieții. De obicei în astfel de ocazii ia omul contact cu realitățile. El va pune la inimă ceea ce vede.

Risul duce la sentimente contrare decît întristarea. El face pe om semeț, sfidător.

Ecclesiastul are temeiuri să spună că „inima celor înțelepți este în casa de jale, iar inima celor nebuni în casa de veselie” (7, 4), pentru că este convins că de mult mediul influențează pe om. Înțelepciunea îl îndrumă să caute în viață ocazii compatibile cu virtutea. În această privință „casa veseliei” este mai puțin decît „casa de jale”.

Sfînta Scriptură nu este împotriva desfătărilor, ea le îngăduie și le recomandă chiar. Psalmul 4, 15 constată că vinul, untdelemnul și pîinea nu numai că sînt necesare ci ele și desfătează. Ungerea cu untdelemn dă o înfrățire aspectuoasă, pîinea întărește inima, iar vinul înveselește.

Bucuria celui „curat cu inima” se acoperă uneori cu fericirea (Ps. 97, 11). Bucuria este un ideal general. „Se bucură inima de mîntuirea ta”, zice Ps. 14, 6, în înțelesul că fericirii omului îi trebuie subordonate toate mijloacele. Inima fiind considerată centrul pasiunilor, credinciosul se roagă ca în locul inimii vechi, a vieții păcătoase Dumnezeu să-i dăruiască o inimă care să nu fie aplecată spre o viață trăită după poftele rele ale trupului. Prin „inima curată” din psalmul 50 scriitorul se gîndește la ceea ce Sfîntul Pavel numește: „om nou” (Col. 3, 10).

În Noul Testament cuvîntul „inimă” are aceeași întrebuințare ca și în Vechiul Testament și totuși înțelesul acestui cuvînt crește, dovada cele peste 60 de texte care introduc în vorbirea lor figurată inima.

Cunoscător al sufletului omenesc Iisus Hristos fericeste pe cei cu „inima curată” (Matei 5, 8).

O inimă curată prețuiește atât de mult încît cel ce o are se bucură de a „vedea pe Dumnezeu” cum făgăduiește Mîntuitorul.

Frumusețea înnoirilor aduse de Mîntuitorul a făcut ca inima și sufletul celor care au crezut să fie una. „Ardea inima” Apostolilor cînd Iisus le vorbea pe cale și cînd le tilcuia Scriptura (Luca 24, 32), iar „inima lor era învîrtoșată” ori de cîte ori unii nu voiau să priceapă” (Matei 6, 52), ceea ce „inima celor care au crezut era una” (F. Ap. 4, 32).

Căldindarul oamenilor de inimă este cuprins în poruncile: „Fiți nevinovați cu minile și curăți cu inima” (Ps. 23, 4). Cuvîntul lui Dumnezeu „să fie bucuria inimilor voastre” (Ier. 15, 16) și pacea lui Hristos să stăpînească întru inimile voastre” (Efes. 3, 15).

Prin imaginația poetică a scriitorilor biblici, inima contribuie și ea la realizarea universului nostru spiritual.

Pr. prof. Nicolae Neaga

Participarea credincioșilor la viața bisericească

Credincioșii simpli, laici sau mirenii, constituie alături de clerul din elementele constitutive esențiale ale Bisericii. Constituind o categorie de membri, care are caracterul necesității în Biserică, în aceeași măsură ca și clericii, credincioșii simpli sînt deopotrivă părtași cu clericii la răspunderea pentru buna desfășurare a lucrării mîntuitoare a Bisericii. În virtutea răspunderii lor solidare cu clerul în opera de mîntuire, credincioșii laici le revin atît îndatoriri cît și drepturi, în sensul real în care acestea revin și clericilor, iar nu ca simple concesiuni din partea acestora. Drepturile și îndatoririle ce le revin se referă la întreaga lucrare a Bisericii sub cele trei aspecte ale ei de: lucrare învățătoarească, sacramentală sau de sfințire și conducătoare, de cîrmuire sau juridicțională.

În efectuarea lucrării învățătoarești credincioșii laici sînt îndatorăți să se antreneze efectiv și real în sensul de a sprijini pe clerici, — cărora le revine în principal misiunea de a învăța, — la lucrarea de propovăduire și apărare a dreptei credințe, la promovarea vieții religios-morale creștine și duhovnicești, ca și a vieții civice, cetățenești-patriotice, strîns uniți în jurul altarelor străbune.

În cadrul lucrării de sfințire a vieții, credincioșii au îndatorirea de a participa regulat și efectiv, activ și real, la toate slujbele și în special la Sf. Liturghie din Duminici și sărbători, bine știind că fără prezența lor nici nu pot fi efectuate anumite slujbe. Participarea se face prin citiri, rugăciuni și cîntări, ca răspunsuri individuale sau în comun ce revin de drept credincioșilor, după rînduială.

Real și efectiv participă credincioșii și la săvîrșirea lucrării de conducere a Bisericii, avînd dreptul și îndatorirea de a face parte din toate organele colegiale de conducere, a unităților administrative la toate nivelurile, ca și din organele colegiale judecătorești (consistoriul), ca membri cu drepturi depline, în proporții stabilite prin legile bisericești. De subliniat că din unele organe pot face parte și femeile, și anume din comitetul parohial.

Pe temeiul învățăturii de credință și pe temeiul rînduialilor canonice ale Bisericii Ortodoxe, Biserica Ortodoxă Română a asigurat întotdeauna și asigură și azi prin legislația sa în vigoare

o largă participare a credincioșilor laici la întreaga sa lucrare. E suficient să amintim opera mitropolitului Andrei Șaguna, promotor al drepturilor credincioșilor la conducerea treburilor bisericești, care a stabilit, prin Statutul organic pînă și proporția numerică a structurii organelor de conducere colegiale din care laicii au cea mai mare pondere.

Cu ocazia noilor alegeri a forurilor de conducere bisericești considerăm necesar a arăta procedura legală a alegerilor așa cum este ea stabilită în Statutul de organizare și funcționare a Bisericii noastre și în Regulamentul special privind organele deliberative și executive.

Primul lucru ce trebuie să reținem este îndatorirea de a alege în forurile de conducere pe cei mai buni dintre cei mai buni credincioși. În atingerea acestui deziderat se impun o serie de acțiuni pregătitoare cum sînt consultarea preotului paroh și respectiv a ierarhului eparhial cu persoane cu responsabilități pe scara administrației, cu organele în drept bisericești și de stat și în general cu diferiți membri din masa largă a credincioșilor, acordarea de respect cuvenit credincioșilor, o conduită corespunzătoare părintească din partea preotului, prezentarea de dări de seamă în fața obștii și arătarea sarcinilor ce revin forurilor conducătoare și a condițiilor ce trebuie să le îndeplinească cei ce vor face parte din aceste forum-uri, cooptarea celor mai destoinici și buni credincioși în acțiunea de desemnare de candidați, etc.

Membru în forurile conducătoare bisericești poate fi numai acela dintre credincioși care își îndeplinește cu prisosință îndatoririle ce revin unui membru al Bisericii, prevăzute în legiurile bisericești, și anume: „a susține, întări și răspîndi credința Bisericii Ortodoxe; a lucra astfel ca toți credincioșii să viețuiască potrivit învățăturii acestei credințe; a cerceta sfînta biserică, a participa la sfintele slujbe; a se împărtași cu Sfintele Taine; a îndeplini faptele milei creștine; a întreține și ajuta biserica și pe slujitorii ei” (art. 42 Statut), și care îndeplinește condițiile speciale impuse de aceleași legi și anume: să fie bărbat, major, cap de familie, nepătat moral (să nu aibă cazier judiciar), care își îndeplinește îndatoririle morale și materiale față de Biserică și așe-

zămintele ei și care are domiciliul în cuprinsul parohiei (art. R.O.D.). Se mai cere apoi ca din același for să nu facă parte rude pînă la al patrulea grad; și anume: tatăl și fiul, frații, socrul și ginerele (art. 60 R.O.D.). Numărul membrilor forurilor conducătoare sînt stabilite prin lege și anume: art. 52 și 60 St.

La nivel de parohie membrii Adunării parohiale, organul deliberativ, se stabilesc anual trecîndu-se în lista membrilor după procedura prevăzută în art. 3 R.O.D. Alegerea organului executiv, consiliul parohial, și a organului ajutător, comitetul parohial, cade în competența Adunării parohiale care se constituie în Adunare parohială electorală în conformitate cu prevederile art. 10 R.O.D. și procedeează la alegeri în baza prevederilor art. 19 și urm. R.O.R.

Procedura stabilită de regulamentele în liniile ei mari este următoarea: Adunarea parohială convocată în vederea constituirii ei în adunare parohială electorală, la data stabilită, în biserică, după Sfînta Liturghie și rostirea rugăciunii de invocare a Sfîntului Duh de către preotul paroh, va proceda la alegerea prezidiului alcătuit din preotul paroh, de drept, și din doi bărbați de încredere și un secretar, aleși. După citirea prezenței, dacă sînt mai mult de o zecime, președintele declară constituită adunarea parohială electorală. În continuare se alege prin vot o comisie de propuneri de candidați din cinci membri, care va prezenta adunării lista cu numele celor propuși de a fi aleși consilieri în consiliu și comitet. Numărul consilierilor este în funcție de numărul sufletelor (art. 60 St., art. 18 R.O.D.). Dacă adunarea admite lista prin aclamațiune atunci această listă se consideră aleasă. Dacă cel puțin 10 glasuri sînt împotriva se trece la votarea pe liste, lista propusă de comisie constituind lista numărul unu. Se declară aleasă lista care a întrunit majoritatea absolută a voturilor. Dacă nici una din liste nu întrunește majoritatea se procedeează la o nouă votare după care se declară aleasă lista care a întrunit cele mai multe voturi. În caz de paritate se trage la sorți, declarîndu-se aleasă lista ieșită din urnă.

Rezultatul alegerii se înscrie în procesul verbal de ședință întocmit conform formularului tip (Nr. 5 R.O.D.).

Arhid. prof. I. Floca

Influența creștinismului asupra terminologiei populare românești de plante

Așa cum aflăm din relatările antice, în Dacia Traiană au fost aduși coloniști din toată lumea romană. Este cert că între aceștia au existat și mulți creștini, căci în stînga Dunării creștinismul pătrunsesse înainte de retragerea legiunilor romane. Retragera administrației romane din Dacia a ușurat răspîndirea noii religii care nu mai era persecutată de autorități. Creștinarea daco-romanilor rămași pe teritoriul fostei Dacii Traiane este în parte opera misiionarilor veniți îndeosebi din dreapta Dunării, unde existau o serie de episcopii (Tomis, Durostorum, Naissus ș.a.). Faptul că aceștia predicau în limba latină este o dovadă că ei se adresau unei populații care vorbea această limbă, adică populației romanizate rămase aici. Descoperirile arheologice au adus o contribuție hotărîtoare la stabilirea vechimii creștinismului pe teritoriul țării noastre, infirmînd teza creștinării românilor în sudul Dunării. Români sînt cei mai vechi creștini din sud-estul Europei. Toate popoarele vecine (bulgarii, sîrbii, ungurii, rușii) au fost creștinate mult în urma lor. Nu e de mirare, deci, că vocabularul țărănilor noștri înglobează foarte mulți termeni din sfera acestei credințe. Numai în cadrul nomenclaturii botanice întîlnim cca 250 de denumiri de plante create sub influența creștinismului. Astfel în 28 dintre ele este amintită Maica

Domnului (acoperămîntul Maicii, briul Maicii Domnului, dorul Maicii Preceasta, floarea Sf. Mării, inima Maicii Domnului, izma Maicii Preceasta, mătura Maicii Preceasta, mina Maicii Domnului, palma Sf. Mării, părul Maicii Domnului ș.a.), în 27 popa sau preotul (barba popii, bureți popești, căldărușa popii, colăceii popii, crucea popii, parastasul popii, scaiul popii etc.), iar în 20 dracul ori necuratul (buruiana dracului, capul dracului, căruța dracului, coada dracului, ciubul necuratului, mușcata dracului, singele dracului, spinele dracului ș.a.). Domnul Iisus Hristos apare în 18 dintre numele de plante (coroana lui Iisus, cununia lui Hristos, lacrimile lui Hristos, mușcata lui Hristos, ochiul lui Hristos, spinul lui Hristos etc.), Dumnezeu în 12 (cămășă lui Dumnezeu, floarea Domnului, iarba lui Dumnezeu, lemnul lui Dumnezeu, mila Domnului, ochiul lui Dumnezeu, piciorul lui Dumnezeu, pita lui Dumnezeu, scaunul lui Dumnezeu ș.a.), călugărul în 11 (capul călugărului, călugăr, călugăriță, floarea călugărului, nap călugăresc etc.). Paștile este oglîndit în nouă dintre denumirile populare românești de plante (floare de Paști, păștiță, furcuța Paștilor, paște, Paștele găinilor, pînea Paștelui ș.a.), iar Rusaliile în șase (flori de Rusale, ruja de Rusalii, vizdoage de Rusale, pelin de Rusalii etc.). Sf. Ioan și răul

sînt pomeniți fiecare în șapte nume de plante (floarea lui Sîntion, iarba lui Sf. Ion, pita lui Sîntion, cheița raiului, floarea raiului, iarba raiului, mătura raiului, poarta raiului etc.). O serie de numiri populare de plante desemnează alți termeni creștini: crucea (crucea pîinii, floarea crucii, ziua crucii ș.a.), biserică (busuioc), candelă (candeluță), minăstirea (busuic minăstiresc), sau sfinți: Sf. Gheorghe, Sf. Petru, Sf. Ana, Sf. Dumitru, Sf. Vasile ș.a. (buruienile lui Sf. Vasile, Dumitriță, floarea Singiorgiului, iarba Sf. Sofia, lacrimile Elenei, Sfîntu Petru, Sfînduh etc.). În alte denumiri de plante întîlnim ingerii: Ispasul, Crăciunul, pe Adam, Avram, Iuda, Sf. Vineri.

Iată cum, cea mai mare parte a numirilor populare românești de plante amintite mai sus s-au creat sub influența creștinismului, secole de-a rîndul, unele dintre ele avînd chiar vechimea acestei religii (ex. busuicul). Analiza lor reflectă lupta dintre forțele binelui și răului (se remarcă faptul că toate plantele frumoase, plăcut mirositoare ori medicinale sînt ale Domnului ori Maicii Domnului sau a diferiților sfinți, iar cele toxice, buruienile respingătoare sînt ale dracului), imaginația bogată a poporului român și spiritul său ascuțit de observație a naturii inconjurătoare.

Constantin Drăgulescu

ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII

ȘEDIȚA SUBCOMITETULUI DIALOGULUI DINTRE BISERICA ORTODOXĂ ȘI BISERICA LUTERANĂ (L. W. B.)

Intre 27 III—2 IV a.c. s-a ținut la Atena în localul centrului ecumenic, de la Mănăstirea Pendeli ședința subcomitetului pentru dialogul dintre Biserica Ortodoxă și Luteranism.

Încă din anul 1981, dialogul dintre ortodoxie și luteranism a intrat într-o etapă nouă, trecind de la dialogul bilateral la cel general. Problemele principale intrate în convorbiri au un caracter ecologic, fără a lipsi și cele de natură cristologică, pnevmatologică și eshatologică.

În cadrul tematicii generale: „Participarea la Misterul Bisericii”, ședința subcomitetului a avut sarcina să pregătească materialul documentar în vederea întrunirii generale din anul 1983.

În acest scop, fiecare reprezentant a prezentat un referat cu teze și propuneri.

Discuțiile s-au purtat în ședințe comune și pe grupe. După studierea referatelor s-au stabilit următoarele subteme: Taina și însușirile Bisericii și Participarea la Misterul Bisericii.

În final s-au arătat învățăturile convergente, apoi cele care necesită unele lămuriri și cele care sînt deosebite.

Delegatul Bisericii Ortodoxe Române, P.S. Episcop Vasile al Oradiei a prezentat referatul: „Ființa Bisericii și însușirile ei”, care a fost apreciat pozitiv și luat ca bază în formularea concluziilor. De asemenea a făcut parte din grupa a 4-a care s-au arătat punctele comune și convergente din referate.

S-a fixat ținerea viitoare ședințe pentru dialogul general luna mai 1983, în Cipru, unde vor fi discutate în plen dezbaterile și concluziile la care s-a ajuns în Atena.

Îndrumătorul bisericesc — LA 130 DE ANI DE APARIȚIE NEÎNTRERUPTĂ —

La Centrul arhiepiscopesc și mitropolitan din Sibiu a apărut de curind *Îndrumătorul bisericesc pe anul 1982*, al 130-lea an de apariție neîntreruptă a acestei venerabile publicații.

Inițiat în 1852 de pururea pomenitul mitropolit Andrei Șaguna, *Îndrumătorul bisericesc* de la Sibiu a dus în casele preoților și credincioșilor noștri, în cele treisprezece decenii de existență, un negrăit de bogat material de zidire multiplă al cititorilor săi.

A zidit această publicație prin articolele sale religioase-morale, prin istorioarele moralizatoare, prin maximele și proverbele pe care le-a cuprins și care au ajutat la mai buna înțelegere și trăire a credinței noastre creștine ortodoxe, a valorilor spirituale ale poporului român.

A zidit prin îndrumările gospodărești, cit și prin sfaturile medicale, pedagogice și de altă natură, extrem de utile țăranilor noștri de altă dată, care așteptau cu multă sete acest calendar, nelipsit de pe mesele lor.

A zidit, *Îndrumătorul bisericesc* de la Sibiu, prin materialele cu caracter istoric, legate de originea noastră daco-romană și de istoria de mai tirziu a celor trei provincii românești, cit și prin rubrica sau „partea literară”, care încă din primii ani de apariție a fost bogat reprezentată cu scriitorii de pe toate plaiurile românești, ceea ce a contribuit la cultivarea ideii de unitate națională și, în final, la realizarea marelui act al Unirii din 1918.

O asemenea lucrare, de multiplă zidire, împlinește prin conținutul său, *Îndrumătorul bisericesc* și azi cînd cititorii săi trăiesc în cu totul alte condiții de viață materială și spirituală.

ASPECTE ALE VIEȚII BISERICEȘTI ÎN EPARHIA ALBA IULIA

— În ziua de 28 martie, P.S. Episcop Emilian a vizitat parohiile Lancrăm, Petrești, Căpîlna și Laz, toate din Prot. Alba Iulia.

— Între 16 martie și 1 aprilie s-au desfășurat conferințele de orientare la cele 8 protopopiate cu tema „Pacea, imperativ vital al omeniilor contemporane; Sarcinile Bisericii astăzi”, P.S. Episcop Emilian, a prezidat conferințele de la Prot. Alba Iulia și Luduș.

— În ziua de 30 martie P.S. Sa Emilian al Alba Iuliei, după ce a prezidat conferința de orientare la protopopiatul Sighișoara, a vizitat parohia Albești, prot. Sighișoara, unde s-a adunat materialul necesar reparației capitale a bisericii. În continuare a vizitat parohia Vinători, dînd îndrumări preotului paroh pentru o organizare gospodărească mai bună a parohiei.

Tot în cursul zilei de 30 martie P.S. Sa a vizitat biserica de lemn — monument istoric din Bodogaia, construită în secolul XVII, mărțurie a prezenței românești pe aceste meleaguri.

— În ziua de 31 martie P.S. Sa a vizitat parohia Cristuru Secuiesc, unde se află o biserică monumentală. La Odorheiul Secuiesc P.S. Sa a vizitat cele două biserici parohiale, una fiind în șantier. În continuare s-a vizitat șantierul capelei din Siculeni și parohia Frumoasa, unde casa parohială a fost renovată de curind, iar biserica, monument istoric, este în curs de restaurare.

— În 1 aprilie, P.S. Sa a prezidat conferința de orientare la protopopiatul Miercurea Ciuc. După conferință, la mănăstirea Toplița, s-au analizat proiectele autorizate pentru obiectivul de păstrare a obiectelor de P. C. N.

— În ziua de 7 aprilie P.S. Sa a făcut o vizită de lucru în parohia Lunca Tecii, protopopiatul Reghin, unde se lucrează la pictura bisericii și împrejmuirea curții.

— În continuare a vizitat parohia Singerul de Pădure, unde s-a construit o biserică nouă care a fost pictată în frescă neobizantină de pictorul T. Mihon.

— În 8 aprilie P.S. Sa a prezidat conferința administrativă de la Tg. Mureș. În aceeași zi face o vizită de lucru în parohia Chirileu, unde pictorul T. Mihon lucrează la pictura bisericii.

CORUL CATEDRALEI ARHIEPISCOPIEI CLUJULUI, LA 60 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE

La 28 martie 1982, în cadrul slujbei vecerniei și în prezența Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Teofil și a Prea Sfințitului Episcop-vicar Iustinian Chira Marameșanul, corul Catedralei ortodoxe din municipiul Cluj-Napoca a susținut un deosebit de înălțător concert religios. Concertul a cuprins 12 lucrări religioase, avînd ca autori pe: Gh. Muzicescu, Gh. Cucu, S. Drăgoi, Gh. Popescu-Brănești, A. Bena, N. Lungu, I. Brie, precum și trei lucrări de compozitori străini.

Prin concertul susținut, corul Catedralei și-a marcat astfel, într-un mod sărbătoresc propriu și care-l onorează, împlinirea în luna martie a acestui an, a 60 de ani de la înființare și funcționare neîntreruptă.

Potrivit procesului verbal din 8.III.1922, încheiat cu ocazia constituirii corului, scopul era acela „de a contribui la înduioșarea inimilor și înălțarea sufletelor ascultătorilor”. Luînd ființă ca și cor bărbătesc, funcționează astfel pînă în anul 1925, cînd se transformă în cor mixt. În cei 60 de ani de funcționare neîntreruptă, corul Catedralei s-a numărat printre formațiile corale de frunte, contribuind la promovarea muzicii corale românești, în general și a muzicii corale religioase românești, în special. Referindu-se la repertoriul corului,

remarcăm cu satisfacție preocuparea permanentă a tuturor dirijorilor de a promova muzica corală religioasă autohtonă. În perioada dintre cele două războaie mondiale corul Episcopiei Clujului a participat și la viața culturală a orașului, alături de alte formații corale, prin concerte și serbări comemorative.

Cu deosebită emoție amintim atitudinea profund patriotică a membrilor corului din perioada de tristă amintire ce a urmat anului 1940, cînd, în urma odiosului „Diktat de la Viena”, o parte din nordul Transilvaniei — inclusiv Clujul, a fost cedată Ungariei hortyste. Conștienți că afirmarea oricărei prezențe românești în Cluj reprezintă o încurajare și o speranță pentru toți locuitorii teritoriului înstrăinat, membri corului s-au reorganizat. Prin răspunsurile liturgice date în Catedrală în duminici și sărbători, lacrimile se îngemănau cu nădejdea în Tatăl atotmilostiv: „Doamne al puterilor, fii cu noi, căci... afară de Tine, ajutor într-o necazuri nu avem...”. Cele două concerte anuale din acea perioadă — de colinde și un concert ce cuprindea lucrări religioase și laice — erau singurele ocazii de afirmare românească organizată din Cluj. Este lesne de înțeles nerăbdarea și bucuria cu care erau așteptate aceste concerte.

Bucurîndu-se de participarea, în permanență, a unora dintre cele mai frumoase voci ale Clujului, prestigiul corului a crescut în mod deosebit și prin valoarea profesională a membrilor de onoare pe care corul i-a avut. Cu mindrie, respect și recunoștință amintim: Gheorghe Dima — compozitor și directorul Conservatorului din Cluj, Popovici Bayreuth — directorul Operei române din Cluj, Zaharia Bărsan — dramaturg, actor, C. Pavel și A. Bobescu — dirijori ai Operei române din Cluj, Augustin Bena — profesor la Conservator, Lia Pop, Mimi Nestorescu, Ionel Crișan — soliști la Opera română din Cluj etc.

La loc de frunte în viața corului s-au situat, desigur, dirijorii: Prof. Dr. Vasile Petrașcu 8.III.1922—15.II.1925 Prof. Sava Columba 15.II.1925—3.XI.1929 Pr. Prof. Patriciu Curea 3.XI.1929—1.II.1930 Prof. Augustin Bena 1.II.1930—1.IX.1940 Pr. Laurențiu Curea 1.IX.1940—iulie 1945 Prof. diac. Ioan Brie din iulie 1945, fără întrerupere.

Evidențînd succint doar cîteva din momentele mai importante ale istoriei corului Catedralei din Cluj-Napoca în cei 60 de ani de la înființare, observăm că el a corespuns întru totul scopului înserat în procesul verbal încheiat cu ocazia constituirii.

Pr. Octavian Picu

— În ziua de 17 aprilie 1982, Prea Sfințitul Episcop Emilian a făcut o vizită de protocol Excelențelor lor Episcopilor romano-catolici Jakab Antal și Bálint Jajos, episcop auxiliar, potrivit tradiției împămintenită ca ierarhii celor două Eparhii să se viziteze reciproc la praznicele mari.

DIN VIAȚA BISERICESCĂ A EPARHIEI ORADEA

— În cursul lunii martie 1982, P.S. Episcop Vasile a făcut vizitații canonice la parohiile: Oradea-Olosig (7.III.), Oradea-Velența I (12.III.), Oradea-Sf. Treime (14.III.), Oradea-Seleuș (19.III.), iar duminică 21.III., Sf. Liturghie la Tinăud-Bihor și Vecernia, cu sfințire de clopot, la biserica „Sf. Nicolae” din Oradea-Ioșia. La fiecare prilej, a ținut cîte un ziditor cuvînt de învățătură.

NOUȚĂȚI EDITORIALE

Nicolae, Mitropolitul Banatului, *Temeiurile învățăturii ortodoxe*, editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1981, 151 p.

— Ieșită recent de sub teacurile tiparului lucrarea Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu abordează o tematică vastă „Temeiurile învățăturii ortodoxe”, depășind cadrul unei bibliografii, adîncind și elucidînd aspecte legate de cele două izvoare ale învățăturii creștine: Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție. Logic și sistematic, cuprinsul acestei lucrări este repartizat pe trei părți, astfel: „Sfînta Scriptură” (pp. 9—55), „Sfînta Tradiție” (pp. 57—115) și „Anexe” (pp. 117—151). Partea primă a cărții are următoarele subtitluri: „Scriptura în creștinism”, „Sfînta Scriptură ca temelie al învățăturii creștine”, „Accesul la Sfînta Scriptură”, „Tălmăcirea Sfîntei Scripturi”, „Cuprinsul canonului Sfîntei Scripturi”, „Componența canonului Sfîntei Scripturi”, „Este Ve-

chiul Testament superior Noului Testament?”, „Vechiul Testament face parte integrantă din Biblia creștină și nu poate fi eliminat” și „Încheiere”.

— În întregimea ei, prima parte, ne dovedește clar că: „Sfînta Scriptură este intim legată de viața și învățătura creștină, de Biserică în primul rînd... Nici un moment adevărații creștini nu s-au înstrăinat de Biblie. Ei au păstrat, citit și memorizat Biblia, au citit-o și au socotit-o permanent dreptur credinței și existenței lor” (p. 37). Intitulată „Sfînta Tradiție” partea a doua a lucrării începe prin „Sfînta Tradiție în creștinism” urmînd apoi „Argumentarea respingerii Sfîntei Tradiții”, „Netemeinicia învinuirilor aduse Sfîntei Tradiții”, „Unitatea dintre Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție”, „Legătura indisolubilă dintre Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție” cu următoarele puncte: 1. Tradiția precede Scriptura; 2. Tradiția este izvorul Scripturii; 3. Tradiția este aceea care a alcătuit Scriptura; 4. Tradiția a păstrat și transmis Scriptura și 5. Primele tilcuri ale Sfîntei Scripturi, „Sfînta Scriptură și Biserică”, „Tradiția apostolică și tradiția patristică”, „Raportul dintre Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție”, „Necesitatea și rolul Tradiției” și „Concluzii”.

— Această a doua parte a cărții vine să ne întărească convingerea „...că Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție nu pot și nu trebuie despărțite că, pe deasupra, ambele sînt strîns legate de Biserică. Așa au apărut în istorie și așa se cuvîne să rămînă pentru noi mereu”... (p. 97).

— Ultima parte a cărții intitulată „Anexe” cuprinde Actualitatea tratatului lui Tertulian „Despre prescripția ereticilor”, „Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție în concepția mișcării ecumenice”, „Note” și „Cuprinsul”.

— Personalitatea marelui povestitor popular, psalt și mai presus de orice, adevărat ctitor de limbă și cultură românească, care a

fost Anton Pann, este ilustrată de Constantin Mateescu în lucrarea de curind apărută: „Drumurile lui Anton Pann”.

— Aatorul reconstituie, pe baza documentelor de epocă și a mărturiilor tuturor celor care s-au apropiat cu dragoste și înțelegere de acest „filozof popular” cu vorba înțeleaptă și piperată, cărările adeseori întortochiate ale vieții sale.

— Cel de-al șaptelea volum din colecția „Părinți și scriitori bisericesci”, (Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române), cuprinde Operele exegetice la Noul Testament ale lui Origen. Tot aici este inclusă lucrarea „Despre rugăciune” și Filocalia sau Alegerea de întrebări și răspunsuri din diferite cărți ale lui Origen, așa cum a fost alcătuită de înțelepții în cele sfînte Vasile cel Mare și Grigorie Teologul. Cu lucrarea de traducere s-au ostenit: Pr. prof. Teodor Bodogae, Pr. prof. Nicolae Neaga și Zorica Lațcu, prin strădania cărora a văzut lumina tiparului și volumul anterior din Operele lui Origen, la Vechiul Testament.

— Semnalăm primirea la Redacție a două buletine — primele pe 1982 — editate de Parohiile ortodoxe române din Londra și Birmingham — Leicester — Nottingham: „The Altar” (Altarul) și „Life i Christ” (Viața în Hristos).

— Din cuprinsul lor reținem bogate informații privind diverse aspecte ale vieții noastre bisericești din țară și de pe alte meleaguri unde frații de ai noștri își duc existența, ocrotiți duhovnicește de Biserica noastră străbună.

— Noua carte a scriitorului Ion Lancrăjan este intitulată „Cuvînt despre Transilvania” (188 p.). Eseurile cuprinse aici sînt grupate în următoarele patru capitole: 1. Rapsodie transilvană; 2. Meleaguri natale; 3. Patriotismul — o necesitate vitală; 4. Cuvînt despre Transilvania.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Lucian Făgărășanul, Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Lector Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechiel Oancea.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă P.O. Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.